

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/210159,Wyroznienie-dla-publicacji-Zbrodnia-pomorska-1939-Poczatek-ludobojstwa-niemiecki.html>
27.02.2026, 00:18

Wyróżnienie dla publikacji „Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce”

25.11.2024

[Zbrodnia pomorska](#)

Z przyjemnością informujemy, że w jubileuszowej XXX edycji konkursu Nagroda KLIO, wyróżnienie w kategorii monografii naukowej otrzymała publikacja [Zbrodnia pomorska 1939. Początek ludobójstwa niemieckiego w okupowanej Polsce](#) autorstwa dr. Tomasza Cerana.

W gronie jurorów tegorocznej edycji Nagrody znaleźli się naukowcy i dziennikarze: dr hab. Łukasz Niesiołowski-Spanò, prof. UW (przewodniczący Jury); red. Marian Turski; prof. dr hab. Maciej Janowski; dr hab. Barbara Klich-Kluczewska, prof. UJ; dr hab. Piotr M. Majewski, prof. UW; prof. dr hab. Beata Możejko i red. Piotr Dobrołęcki. Sekretarzem konkursu jest Zbigniew Czerwiński.

Gala wręczenia nagród odbyła się 28 listopada 2024 r. na Zamku Królewskim w Warszawie.

Liczba zgłaszanych do Nagrody publikacji niezmiennie utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie. W 2024 roku 120 wydawców i osób prywatnych zgłosiło do Nagrody KLIO rekordową liczbę 291 publikacji.

► [Kup online](#)

* * *

Termin „zbrodnia pomorska 1939” oznacza eksterminację przez Niemców na terenie przedwojennego województwa pomorskiego, polskiej ludności cywilnej (głównie inteligencji, ale także rolników i robotników), osób chorych psychicznie, a także pomorskich Żydów, której dokonano w pierwszych miesiącach okupacji. Pierwsza monografia zbrodni pomorskiej udziela nowej, pełniejszej odpowiedzi na pytanie dlaczego skala zbrodni niemieckich na terenie przedwojennego województwa pomorskiego była

znacznie większa niż w każdym innym regionie okupowanej Polski. Pokazuje znaczenie Pomorza Gdańskiego („artykuły pierwszej potrzeby”) w myśleniu geopolitycznym najpierw państwa pruskiego, a potem niemieckiego na przestrzeni ostatnich dwóch wieków. Uwzględnia czynnik ideologiczny (antypolonizm kulturowy i antypolonizmem eksterminacyjny) jako jeden z czynników umożliwiających eksterminację jesienią 1939 r. polskiej ludności cywilnej na masową skalę. Analizuje znaczenie problemu „«korytarza pomorskiego» vs województwo pomorskiego” w relacjach bilateralnych niemiecko-polskich.

Nieschematycznie i niejednostronnie przedstawia stosunki polsko-niemieckie na Pomorzu w międzywojniu oraz podczas pierwszych dni okupacji. Realizuje postulat oszacowania liczby ofiar na podstawie imiennych list ofiar i dokumentacji ekshumacyjnej dla wszystkich 23 powiatów przedwojennego województwa pomorskiego. Jest pierwszym od lat 70. XX w. opisem mechanizmu wszystkich zbrodni na terenie przedwojennego województwa pomorskiego z pierwszych miesięcy okupacji niemieckiej, uwzględniającym zarówno aktualną literaturę przedmiotu jak i do tej pory niewykorzystane źródła historyczne (materiały Centrali Badania Zbrodni Narodowosocjalistycznych w Ludwigsburgu). Przedstawia jakościowy i ilościowy portret zbiorowy ofiar oraz analizuje pozytywne zachowanie Niemców w czasie zbrodni niemieckich. Wykorzystuje teorię genocydu Rafała Lemkina do badań nad okupacją niemiecką w Polsce podczas II wojny światowej. W znacznie większym stopniu niż do tej pory uwzględnia perspektywę sprawców w badaniach nad zbrodniami z 1939 r. opisując ich sądownictwo w PRL, NRD i RFN. Analizuje znaczenie wydarzeń na Pomorzu Gdańskim z jesieni 1939 r. w ujęciu regionalnym, ogólnopolskim i powszechnym.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Warszawa

Zbrodnie pomorska

Nagroda